

12. dani teorije glazbe

Tihomir Petrović, predsjednik Hrvatskog društva glazbenih teoretičara

U organizaciji Hrvatskog društva glazbenih teoretičara i Agencije za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske dana 22. i 23. listopada 2016. održani su **12. dani teorije glazbe**, međunarodna manifestacija namijenjena usavršavanju učitelja teorijskih glazbenih predmeta. Ovogodišnji Dani teorije glazbe održani su u **Glazbenoj školi Zlatka Grgoševića** u Sesvetama. Pozdravljajući gotovo stotinu nazočnih, ravnateljica Škole, gospođa Ljerka Pašalić, izrazila je svoje zadovoljstvo zbog toga što je Glazbena škola Zlatka Grgoševića, ove godine obogaćena i početkom srednjoškolskoga glazbenog programa, postala sudionikom toga impresivnog događaja koji je okupio učitelje iz cijele Hrvatske. Najljepše zahvaljujem gospođi Ljerki Pašalić i svim ostalim djelatnicima Škole na srdačnom gostoprimstvu, podršci i pomoći.

Dane teorije glazbe otvorio je predsjednik Društva, Tihomir Petrović. U tome dijelu susreta, uz ostalo, predstavljena su nova postignuća Društva:

1. Priručnik **Solfeggio 6**, autorice Blaženke Binder, XIX. knjiga u Biblioteci HDGT-a. Uz to je ponovo skrenuta pozornost i na prethodnih 18 izdanja Društva, kao i na časopis **THEORIA**, čiji je 18. broj iz tiska izašao u rujnu 2016. Svi se prethodni brojevi časopisa, kao i detaljan opis svih naslova iz Biblioteke HDGT-a, mogu pronaći na mrežnoj stranici Društva (www.hdgt.hr).
2. Nova inačica igre **Glazbeniče, ne ljuti se!** (autora Tihomira Petrovića) namijenjena početnicima glazbenog nauka.
3. Skrenuta je pozornost na međunarodno glazbeničko natjecanje **SONUS**.

Gospođa Ruža Milić, umirovljena učiteljica teorijskih glazbenih predmeta, darovala je nazočnima 50 primjeraka svoje zbirke primjera za *solfeggio* naslova **Skriveni biser**, koju je objavio Ogranak Matice hrvatske u Bjelovaru, na čemu joj srdačno zahvaljujem.

Zatim su slijedila predavanja:

1. **Od glazbene prakse do teorije i natrag**, Tihomir Petrović, prof., Zagreb.

U prvom dijelu izlaganja predavač je analizom Bachova *Preludija u f-molu*, BWV 881, pokazao mogućnost trojake interpretacije njegove forme. Promišljanjem argumenata izvedenih iz notnoga teksta, a zatim i usporedbom s mnoštvom djela sličnih obilježja, Bachov je *Preludij* dobio prepoznatljivije konture formalnoga modela koji nazivamo sonatnim oblikom, čime je pokazano kako iz glazbene prakse nastaje teorija.

Drugi je dio predavanja tekao obrnuto. Konstrukcijom, tehnikom usklađivanja raznih elemenata glazbenog oblikovanja, predavač je skicirao željenu formu djela. Zatim je odabirom polako tekla i konstrukcija glazbenoga sadržaja, utemeljena na znanju teorijskih disciplina, prvenstveno harmonije i kontrapunkta. Potom se čulo i zamišljeno djelo – skladba *Tears In Heaven* (Eric Clapton, Will Jennings, 1991.). Kao dopuna i argument određivanja skladbenoga stila dodatak je bila skladba *Wonderful Tonight* (Eric Clapton, 1997.), formalno gotovo identična prethodnoj.

Cilj predavanja – isticanje postanka i vrijednosti teorijskoga znanja te njegove uporabe pri stvaranju glazbenoga djela – ostvaren je uz upoznavanje osebnih metodičkih postupaka predavača. Odabirom djela iz popularnoga repertoara predavač je opet potvrdio činjenicu da je teorija samo jedna, a glazbu u koju se tom i takvom teorijom može proniknuti ili je stvoriti odabire svatko prema svojim afinitetima i potrebi.

2. Primjena teorijskih znanja pri interpretaciji glazbenih djela,

dr. Zoran Božanić, Fakultet muzičke umetnosti, Beograd.

Cilj je ovoga predavanja bio prikazati mogućnosti uporabe teorijsko-analitičkih vještina pri tumačenju interpretacije glazbenog djela, naročito na mikrorazini, pri suočavanju sa svakom pojedinom frazom. Ovisno o melodijskom, ritamskom i harmonijskom razvoju, predavač je glazbene fraze razvrstao na konačan broj tipova i prikazao međusobno sudjelovanje svih spomenutih faktora u unutarnjoj dinamici fraze. Oslanjao se pritom na teorijske postavke Riemanna i, zagrebačkoj publici gotovo nepoznatih, ruskih teoretičara Asaffjeva, Holopova i Meduševskog, kao i srpskog teoretičara Despića. No kruna tumačenja bila je studija samoga predavača (Zoran Božanić, *Muzička fraza*, Beograd: Klio, 2007.), čime njegov doprinos razvoju glazbene teorije postaje impresivan. Glazbeni su primjeri uzeti iz školskih programa za nastavu instrumenata i pjevanja, uz mnogo primjera iz glazbe 20. stoljeća. Oduševljenje publike potaknula je ne samo obrada izrazito korisne i u nas zanemarene teme nego i očita predavačeva strast prema glazbi i glazbeničkoj profesiji te iznimno visoka razina vještine predavanja znanja. Prof. Božanić treći je put gost predavač na Danima teorije glazbe i sasvim je sigurno da će mu se pozivi za sudjelovanje upućivati i nadalje.

3. Iako su svi sudionici Dana teorije glazbe pokazali velik profesionalni interes i s veseljem pristupali upoznavanju nama novih i nepoznatih činjenica s područja glazbene teorije, činilo se da su s još više radosti dočekivali odgovore na pitanja metodičke prirode; od pitanja *koje* znanje prenositi učenicima zanimljivije je bilo pitanje *kako* to činiti. U kontekstu stanja teorije glazbe u nas to nimalo ne čudi. Teorija glazbe u nas nije znanstveni studij pa se tijekom studija pojedina područja teorije ni ne dodiruju. S druge strane, pritisak koji, naročito na nastavnike srednjih glazbenih škola, postavlja prijemni ispit pri upisu na višu razinu glazbenoga školovanja maksimalno potencira želju da se upoznaju metode poučavanja kojima bi se predimenzioniran nastavni program ipak svladao u okvirima mnogo puta reduciranoga nastavnog plana. Stoga je velik interes publike bio usmjeren na radionicu kojom su tri profesorice Muzičke akademije u Sarajevu, **Nerma Hodžić Mulabegović**, **Naida Hukić** i **Amra Bosnić**, pokazale kako tri glavna obrazovna područja – *solfeggio*, harmoniju i upoznavanje glazbenih oblika – povezati obradom istoga glazbenog djela, što bi trebalo pridonijeti povezivanju znanja izvedenih iz toga djela u cjelinu, pa stoga i bržem i trajnijem pamćenju tih znanja. Dakle, cilj je toga povećati interes učenika i ubrzati nastavni proces.

Odabrano djelo za prikaz bila je *40. simfonija u g-molu* Wolfganga Amadeusa Mozarta, KV 550, I. stavak, jedno od najpoznatijih Mozartovih djela. U tome kontekstu ne čudi lakoća i vještina s kojom su se predavačice, bez obzira na svoju mladost i velik broj nazočnih, nosile s „razredom“, tj. publikom 12. dana teorije glazbe. Valja pohvaliti sve tri predavačice, koje su sa zavidnom lakoćom rješavale sve probleme na koje bi naišle, od slučajno uključenog alarma u prostoru Škole do sporosti reakcije „razreda“, a i terminološke su razlike bile lako premostiva prepreka.

Hvala im za pokazano znanje, vještine i metodička rješenja. Osim svega toga, pokazale su nam prednosti i vrijednost tinskoga rada kao preduvjeta moderne nastave teorijskih glazbenih predmeta! Time bi se u nas zaista mogla i trebala pozabaviti svaka glazbena škola posebno.

4. I baš prethodno uočena i demonstrirana vrijednost tinskoga rada dobila je svoju potvrdu u prikazu kojim su 12. dani teorije glazbe završili.

Tom je prikazu prethodio kratak uvod pisca ovih redaka. Glazbena tema kojom su predavačice iz Sarajeva prikazale svoj način rada potaknula me da nazočne podsjetim na epizodu staru godinu dana. Krajem rujna 2015. ugostio sam četveročlanu obitelj iz Sirije, što su tada prenijeli

gotovo svi mediji. Kad su ušli u moj dnevni boravak i kad smo sjeli za stol, među prvim je temama bila ona o našim zanimanjima. I čim su moji gosti saznali da sam glazbenik, upoznali su me s glazbom koja je njihova, njima draga i atraktivna. Moja je začuđenost bila barem jednako velika kao i radost kad sam u skladbi, sasvim očito iz zabavnog repertoara arapskog svijeta, prepoznao temu prvog stavka Mozartove *40. simfonije*, koju je uz pratnju orkestra pjevala najpoznatija sirijska pjevačica, Fayrouz (skladba se zove *Ya Ana Ya Ana*). U tom su trenutku nestale sve moje nedoumice i ti su gosti postali „moji Sirijci“ – moja je glazba bila i njihova glazba! Ta je čudesna simbioza mojega i njihova glazbenog svijeta i ukusa tako lako uklonila sve barijere te potaknula i ubrzala prerastanje gotovo slučajnog poznanstva i druženja zbog nevolje u prijateljstvo koje i dalje obogaćujemo.

Na odlasku iz Zagreba darovali su mi još nešto istoga simboličkog značenja: na poleđinu gipsanog odljeva Majke Božje s Isusom u naručju naljepili su naljepnicu i na nju svojim prekrasnim pismom ispisali molitvu svojem Bogu, odlomak iz Kurana, i svi su se potpisali. Taj čudesni odljev, najdobronamjerniju simbiozu dviju religija, pokazao sam i nazočnima u dvorani, uz ljubavne stihove na arapskom jeziku koje je pjevačica Fayrouz pjevala na Mozartovu temu i koji su se zapravo tako logično nastavili na prethodnu radionicu. Mozart je i dalje bio uz nas.

A zatim su pred nas stali **Damjan Temkov** i **Behar Veseli**, nastavnici DMBUC "Ilija Nikolovski-Luj" iz Skopja. Svojim predavanjem zapravo su sjedinili sve prikazano tijekom dvodnevnoga druženja. Pokazali su nam zapanjujuće kreativan rezultat svojega vlastitog znanja sa svih područja teorije glazbe, glazbena djela koja se temelje na sintezi folklornih napjeva različitih kulturnih sredina. Tako su simbiozom napjeva Makedonaca i Albanaca, a zatim i drugih često povijesno konfrontiranih kultura, Kineza i Japanaca, nastala nova glazbena djela. Njima se jasno demonstrira kako znanje o glazbi može pridonijeti nastanku nove glazbene ljepote, koja u potpunosti demantira i samu pomisao na konfrontaciju, ljepote kojom se različitost, povod sviju sukoba, svodi na poželjnu nužnost zbog prepoznatljivosti tematskih materijala.

Stručnost, kreativnost, glazbenička vještina te nadasve hrabrost i ljudskost kolega iz Makedonije, čije korijene i tradiciju tako lako prepoznajemo iz njihovih imena, zadivila me do te mjere da nisam uspio suspregnuti navalu osjećaja. Vidljivo uzbuđen i ganut do nemogućnosti susprezanja suza izrazio sam im čestitke i sasvim zaslužno poštovanje, potaknut ne samo iznimnom razinom stručnih dosega njihova rada nego i pokazanom kreativnošću i, najviše od svega, nemjerljivom ljudskošću njihova djela.

Dvostruko mlađi od mene, a tako zreli u svojoj iskrenoj skromnosti, održali su nam nezaboravnu lekciju svega dobrog, i u stručnom i u humanom smislu, te opet istaknuli vrijednost timskog rada, nastavljajući se sasvim spontano na doživljaj nastupa kolegica iz Sarajeva.

Iskreno se nadam da ćemo Damjana i Behara uskoro opet ugostiti i pratiti razvoj njihova jedinstvenog projekta koji zaslužuje najveću moguću pozornost i podršku. Makedonija, Skopje, DMBUC „Ilija Nikolovski-Luj“, njihovi roditelji i prijatelji, a naročito svi njihovi učenici, koji su bili glavni poticaj njihova rada, mogu i moraju biti iznimno ponosni na njih! Jedini komentar koji se može dodati je ovaj: kad bi na svijetu bilo manje političara i vjerskih vođa, a više glazbenih teoretičara kao što su profesori Temkov i Veseli, ovaj bi svijet bio mnogo ljepše mjesto!

Od srca zahvaljujem svima koji su pridonijeli tomu da 12. dani teorije glazbe sadržajem i formom postanu uzoran događaj. Kao prvo, to su članovi predsjedništva HDGT-a, koji su zajedno sa mnom sve isplanirali – mi smo sjajan tim! Zatim, to su strani predavači iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Makedonije te djelatnici Glazbene škole Zlatka Grgoševića. Naravno, to ste i svi vi, dragi članovi Hrvatskoga društva glazbenih teoretičara, te svi naši učenici, radi čijeg je boljitka sve i pokrenuto! Hvala svima, vidimo se 2017. na 13. danima teorije glazbe.